

ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕДІАЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

в сучасній юридичній практиці ми все частіше зустрічаємо застосування альтернативних способів врегулювання спорів.

одним із таких способів є медіація. За сучасним історичними мірками медіація є досить молодим явищем у юридичній практиці. сучасна медіація пов'язана з рухом, що виник у США у 1970х роках, в австрії та великобританії у 1980-х, а в 1990-х набув поширення вже в більшості систем цивільного права країн Європи. як і для будь-якого нового поняття одразу виникає потреба дати йому визначення. На сьогоднішній день юристи дають таку дефініцію медіації. медіація – це метод вирішення спорів із залученням посередника (медіатора), який допомагає сторонам конфлікту налагодити процес комунікації і проаналізувати конфліктну ситуацію таким чином, щоб вони самі змогли обрати той варіант рішення, який би задовольняв інтереси і потреби усіх учасників конфлікту. в свою чергу медіатор – нейтральна по відношенню до сторін конфлікту третя сторона (спеціально підготовлений посередник), яка сприяє досягненню сторонами взаємоприйнятної згоди розв'язати цей спір, зосереджуючись при цьому на інтересах сторін, а не на правових позиціях або договірних правах. отже визначивши два основні поняття доповіді ми можемо продовжити розкривати тему.

якщо порівнювати інститут медіації в Єс та Україні, то для Євросоюзу він став звичним та доцільним способом урегулювання трудових, сімейних, цивільних, господарських спорів. На сьогодні, наприклад, до фінансових судів Німеччини доходить лише 5% конфліктних ситуацій, а у Франції – 2%. однак діаметрально протилежну ситуацію ми можемо прослідкувати в Україні та нашого східного сусіда Росії. так, наприклад, у Росії – приблизно 3% арбітражних спорів закінчуються мировою угодою і близько 6% інших спорів з цивільно-правових відносин. Некраща ситуація і в Україні. чи може ми спираючись на ці данні констатувати факт, що в Україні інститут медіації є слабо розвиненим та малоефективним? так, ми можемо. і причини цього полягають ось в чому. По-перше, в Україні недостатня кількість кваліфікованих медіаторів. За опи-

туванням яке провів журнал «юрист & Закон» у 2011 році, лише 10% активно використовують медіацію у своїй юридичній практиці. По-друге, попри те, що наше процесуальне законодавство передбачає застосування інституту примирення, в Україні відсутній закон який міг би чітко визначити права та обов'язки сторін в процесі врегулювання спору шляхом медіації, що призводить до хибного уявлення про медіацію, як про спосіб маніпуляції з метою досягнення однією із сторін корисного для неї результату. По-третє, значною проблемою виступає і те, що саме українське суспільство мало обізнане про існування такого методу альтернативного врегулювання спорів, як медіація. дослідження питань розв'язання господарських спорів в Україні, яке 2006 року проводила IFC. Було констатовано, що про медіацію мало хто чув. Після пояснення сутності медіації, респонденти повідомили, що, якби була така можливість, вони із задоволенням спробували б її застосувати для вирішення спорів («так» медіації відповіли 61% з загальної кількості опитаних підприємств; найбільшу зацікавленість виявили малі підприємства (83%) і великі (59%). все це в сукупності створює достатньо перепон для впровадження інституту медіації в Україні та ефективного його застосування.

однак, реалії юридичної практики України формують постулат про те, що урегулювання конфлікту на досудовій стадії є найбільш прийнятним для сторін. медіація в Україні зайшла, і це – факт. тепер їй треба дати можливість проявитися. 2012 рік дав нам надію на покращення ситуації у сфері медіації: законопроект «Про медіацію» від 19.04.2012 р. може забезпечити правове поле для її застосування та підвищити ефективність. також позитивною стороною у сучасних тенденціях розвитку інституту медіації можна виділити появу в Україні центрів підготовки професійних медіаторів, серед яких можна виділити український центр медіації при Школі Бізнесу києво-могилянської академії. тому все це в сукупності дає нам надію сподіватися, що в майбутньому медіація стане реальним способом урегулювання більшості конфліктів і як наслідок підвищить економічну привабливість України так, як забезпечить сприятливе юридичне поле для врегулювання господарських спорів.